

Äspö kyrka

Lunds stift

Fasad mot sydöst.

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2019-04-02

jais
arkitekter
—

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Äspö kyrka

Källstorps församling, Skytts kontrakt, Lunds stift, Äspö socken,
Trelleborg Äspö 29:1, Trelleborgs kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Från nordväst. Flygfoto: Pär-Martin Hedberg.

Äspö ligger på Söderslätt, cirka 1,5 mil öster om Trelleborg. Slättbygden har Sveriges bästa åkerjord. De goda förutsättningarna för odling gjorde redan under förhistorisk tid området attraktivt vilket gravhögar från bronsåldern visar.

Kring 1000-talet, efter befolkningsökning och förbättringar inom jordbruket, skedde en omfattande bybildning. Under 1100-talet bildades socknarna och flera romanska kyrkor byggdes i området, ibland ersatte de en träkyrka. På Söderslätt är socknarna små och kyrkorna ligger tätt.

Namnet på byn finns skriftligt belagt ända sen 1300-talet då det skrevs Espe vilket

betyder aspdunge. Stavningen har sedan skiftat på olika sätt.

På en karta över Espö från 1776 är gårdarna tätt samlade kring kyrkan som ligger i östra delen av byn. Söder om kyrkan ligger den kringbyggda prästgården.

Byn var omgiven av odlingsmark indelad i en mängd smala tegar. Denna struktur behölls fram till enskiftet då landskapet omvandlades. Jorden sammanfördes i större enheter och en tredjedel av gårdarna flyttades ut från bykärnan. Nya gatehus byggdes i byn och en skola uppfördes 1837. En förödande brand i skolan 1879 spred sig och åtta hus och en gård brann ner. Kring förra sekelskiftet bodde det över 300 människor i Äspö. Här fanns flera hantverkare, bönder och arbetare.

De senaste decennierna har inneburit ökad mekanisering av jordbruket, sammanslagning till större enheter av jorden och minskat behov av arbetskraft i lantbruket. Den lilla kyrkbyn Äspö har fortfarande idag en relativt tät bykärna med gårdar och hus på tre sidor kring kyrkogården. I väster ligger i kyrkogårdens tomtgräns en trelängad korsvirkesgård med halmtak, Gamlegård, på samma plats som före skiftet. Flera andra hus har också halmtak. Norr om kyrkogården ligger före detta Klockaregården. Mot söder är en öppen plats, parkering och prästgården med stor trädgård. Prästgården uppfördes till kyrkoherde Nils Lovén på 1850-talet. Prästgården är en lång putsad länga med 10 fönster i fasaden. Den är idag privat och drivs som B&B. Den tidigare prästgården låg 100 meter närmre kyrkan.

Kyrkobyggnaden

Äspö kyrka uppfördes av tegel i slutet av 1100-talet eller troligen i början av 1200-talet. Kyrkan hade enligt typiskt romanskt mönster tvåkvadratisk långhus, smalare och lägre kor samt en halvrund absid i öster. Det fanns nord- och sydportal. Förutom högaltaret fanns två sidoaltare i nischer i långhusets östvägg. Kyrkor byggdes vanligtvis i sten vid här tiden men omkring sekelskiftet 1100/1200 byggdes en del kyrkor i det för Skåne nya materialet tegel. Den första säkert daterade tegelkyrkan i Norden är Gumlösa kyrka från 1192 i nordöstra Skåne.

Under senmedeltiden valvslogs kyrkan med kryssvalv och bemålades sedan med bilder omkring 1500. Ett vapenhus byggdes framför sydportalen. Vapenhuset revs helt eller delvis 1772 och istället uppfördes ett torn på dess plats. Nya fönsteröppningar togs upp. Vid någon tidpunkt efter reformationen vitkalkades bilderna i valven.

Vid mitten av 1800-talet var det platsbrist i kyrkan och den var i dåligt skick. På sockenstämman 1852 påtalades att hela västra gaveln på långhuset rämnat. Man beslutade att bygga ett nytt torn i väster och riva tornet framför sydportalen. Det gav lite mer plats i kyrkan. Det nya tornet ritades av arkitekt H. J. Strömberg, uppfördes av byggmästare Magnus Cederholm och invigdes 1854. Sydportalen ersattes med ett

fönster när ingången istället blev genom tornet. Blytaket på långhuset såldes och byttes till tegel för att finansiera tornbygget. Taklaget och valven var i dåligt skick. För att stabilisera valven höjdes murkrönen med två alnar och delar av taklaget byttes ut.

1896 förändrades kyrkan mycket drastiskt. Det medeltida koret och absiden revs. Långhuset förlängdes i öster och avslutades med en ny absid. Flera utanför församlingen protesterade mot förändringen men behovet av fler sittplatser i kyrkan var stort. Kyrkan fick nya fönster, kor och mittgång belades med cementplattor. Ny inredning i nygotisk stil målad i ekådring. Bänkar, altarpupp, altarring förnyades. Valven målades med dekormålning och bårder.

Kyrkan har därefter reparerats flera gånger. Nedan följer ett urval från underhållsplanen.

1941 förändrades och förstörades orgelläktaren efter förslag av Eiler Græbe. Den nya orgeln krävde större utrymme. Delar av den äldre läktarbarriären återanvändes.

1952-54 genomfördes en större inre restaurering efter förslag av domkyrkoarkitekt Eiler Græbe. Handslaget tegelgolv från Cimbrishamns tegelbruk lades i tornets bottenvåning och långhusets mittgång samt hyvlad Komstadkalksten i koret. Ny sluten bänkinredning. Ny tegelvägg uppfördes mellan tornet och långhuset. Predikstol och dopfunt flyttades. Installation av elvärme och belysning. Medeltida kalkmålningar påträffades, plockades fram och restaurerades.

1984 genomfördes exteriör renovering efter handlingar av Forsberg & Wikerstål. Putsen togs ner, gjordes om och målades med silikatfärg. En byggnadsundersökning av murarnas olika material genomfördes.

2004 gjordes exteriör renovering efter handlingar av Ponnert arkitekter. Silikatfärgen togs bort och kyrkan putslagades och kalkavfärgades. Nytt zinkplåttag lades på absiden. Takavvattningen byttes till zinkplåt. Blyplåt lades som avtäckningsplåt mellan långhus och torn. Fönster och dörrar målades med linoljefärg.

Exteriör

Kyrkan består av ett rektangulärt långhus och en halvrund absid i öster samt ett smalare kvadratisk torn i väster. Koret är integrerat i långhuset och markeras inte på utsidan. Långhusets två västra travéer är från början av 1200-talet. 1896 förlängdes långhuset i öster och en ny absid byggdes. Tornet i väster tillkom 1854.

Murarna är uppförda av olika material. Det medeltida långhuset är byggt av handslaget tegel murat i munkförband. Förlängningen av långhuset är av flintasten medan absiden byggdes av återanvänt medeltida tegel. Tornet är byggt av gråsten i

nedre delen och tegel i den övre delen. De medeltida långhusmurarna är två gånger förhöjda med tegel. Fasaden är spritputsad och vitfärgad med slätputsade listverk och slätputs runt muröppningarna. Långhuset och absidens murar avslutas uppåt med en bred takgesims bestående av en rundbågsfris och ett strömskift samt utkragande tegel ovan och under strömskiftet. Gesimsen är tillkommen på 1800-talet. Långhus och absid har en spritputsad gråfärgad sockel.

Tornets sockel skiljer sig från övriga kyrkan. Sockeln är vit, hög och avtäckt med kalksten. Mitt på tornet finns en gördelgesims avtäckt med zinkplåt. Tornet avslutas med fyra gavlar med rundbågiga smala blinderingar. I tornets klockvåning finns parställda rundbågiga ljudöppningar med brädluckor inom en rundbågig nisch.

Fasad mot sydväst.

Kyrkan har två ingångar, huvudingång genom tornet i väster och prästingång i absiden i öster. Västportalen är något utkragande och avslutas uppåt med trappsteg avtäckta med kalksten. Pardörren sitter i en stickbågig muröppning som omges av en rundbågig nisch med tre språng. Dörren är klädd med pärlspontpanel och har dekorativa gångjärn. Prästingången i absiden omges av en enkel stickbågig muröppning.

Fönstren i långhus och absid sitter i höga rundbågiga öppningar med ett slätputsat språng. Ett slätputsat fält kring öppningen markerar fönstren. Gjutjärnsfönstren har

diagonalrutad spröjsning med frostat och klart glas. Solbänkarna är täckta med kalkstensskivor. Tornet har grågröna träfönster som är blyspröjsade. De är parställda rundbågiga delade av en murgel med ett runt fönster i ovkant som omges av en rundbågig slätputsad nisch.

Långhuset har sadeltak och absiden halvt kägeltak. Torntaket har en firsidig spira. Långhuset är täckt med röda enkupiga tegelpannor. Absiden är belagd med zinkplåt i solfjädersform. Torntaket är belagt med grålackerad plåt. Avvattningens hängrännor och stuprör är av zinkplåt med skarpa vinklar.

Interiör

Vapenhuset ligger i tornets bottenvåning. Takhöjden är låg. Rummet har ljus från fönster i norr och söder som är försedda med blyglasade innerfönster med bruna träbågar. På golvet ligger kvadratiske handslagna tegelplattor från 1954. Taket är klätt med omålad sågad lockpanel. Väggarna är putsade och vitfärgade. I nordvästra hörnet finns en trätrappa, avskild med ett draperi. Rummet är möblerat med klädhängare på fot, bord, bänk och värdeskåp. En gravsten från 1700-talet är fäst mot en vägg. En grå pardörr av ramverk och fyllningar leder till långhuset.

Långhuset mot koret i öster.

Kyrkorummet består av ett rektangulärt långhus med integrerat kor med samma bredd samt en del av absiden. Sakristian inryms i östra delen av absiden. I väster står

orgelläktaren. Slutna bänkar står på ömse sidor om mittgången i långhuset. Bänkarna går ut till ytterväggarna.

Långhus och kor är välvt med tre kryssvalv varav två är medeltida med kalkmålningar från slutet av 1400-talet. Väggarna är slätputsade och vitfärgade. I taket hänger ljuskronor av mässing. Kyrkorummet får dagsljus från sex höga smala gjutjärnsfönster. Golvet i mittgången är belagt med kvadratiska röda tegelplattor sedan 1954. Under bänkkvarteren ligger lackade brädor.

Kryssvalvens ribbor vilar på trespråkiga pilastrar med kragband. Ribborna har fyrkantigt tvärsnitt i övre delen som övergår i profiltegel i nedre delen. Sköld och gördelbågar är svagt spetsbågiga. De två västliga medeltida valven är bemålade med kalkmålningar av den så kallade Everlövsverkstaden.

Det första arbetet, Adam plöjer.

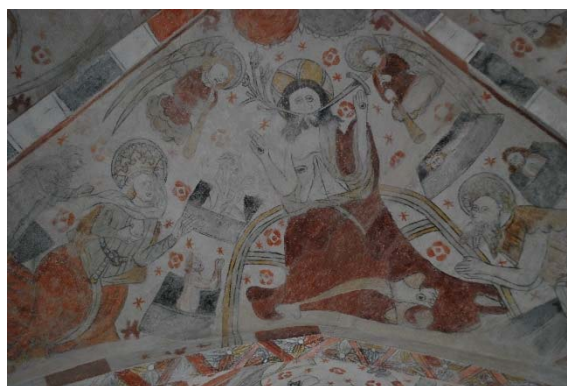
Ribborna är målade med kvadrar eller geometriska mönster. I västra valvet skildras Yttersta domen. I östra kappan framställs Jesus sittande på en regnbåge. Från hans mun utgår ett svärd som övergår i en lilja. Jesus är omgiven av Maria, Johannes döpare och basunbläsande änglar. I norra kappan visas de saliga på väg till himmelens port och i den södra kappan de fördömda tillsammans med djävlar.

I det mellersta valvet visas Skapelseberättelsen som visar hur Gud skapade Adam och Eva, Utdrivandet ur paradiset och Det första arbetet. Där plöjer Adam med årder bakom två hästar och Eva spinner med en vagga bredvid sig. Kring bilderna är bakgrunden fylld med stjärnor och blommor. Målningarna togs fram 1954.

En senare fragmentarisk väggmålning från omkring 1550 finns framtagen. Den består av en latinsk inskription och växtornament.

De fördömda och djävlar.

Yttersta domen.

Skapelseberättelsen.

På väg till himmelens port. S:t Petrus med nycklar.

Koret är en del av långhuset och av absiden. Det markeras genom att det är upphöjt med två trappsteg. Golvet är belagt med hyvlade mörka kalkstensplattor. Infällt i golvet finns tre gravstenar från 1300-, 1600- och 1700-talet. I söder står predikstolen och ett digitalpiano. I norr finns dopfunt, dopaltare och ljusbärare. I absiden står altaruppsatsen innanför altarringen. Vid båda sidor om altaruppsatsen finns altarskrank med två öppningar med draperi som avdelar sakristian i östra delen av absiden. I tribunbågen hänger ett triumfkrucifix.

Den lilla sakristian har golv av kalksten liksom i koret. Taket är välvt med ett hjälmvalv, väggar och tak är putsade och vitfärgade. Fönstren är av samma typ som i långhuset fast mindre. Sakristian är inredd med skrivbord och klädhängare.

Prästingången med en ramverksdörr sitter i en stickbågig öppning.

Orgelläktaren i väster vilar på fyrkantiga pelare. Läktarbarriären är genombruten med figursågade brädor vid sidorna. I mitten är barriären tät av ramverk och fyllningar. Utanpå hänger riksvapnet med Carl XII:s namnschiffer. Under orgelläktaren har bänkar tagits bort. Här finns förvaring, ljudanläggning och textilskåp samt en gravsten.

Orgelläktaren och tornets övre våningar nås via en trappa i vapenhuset. I klockvåningen står klockbocken av furu med två klockor. På golvet ligger brädor, tegelväggarna är tunt putsade och det är öppet upp i spiran. Det finns dubbla ljudöppningar med brädluckor åt tre håll. Vinden över långhuset har taklag av hyvlad furu. Underbrädningen är av liggande läkt med furuspån som tegelpannorna vilar på. Tegelvalven är oisolerade.

Långhuset mot orgelläktaren i öster.

Inredning och inventarier

Altaret från 1878 har framsida i ramverkskonstruktion och sidor av brädor. Framsidan är målad röd med ett svart kors.

Dopaltare av gråmålat trä från 2008. Fyra ben med avfasade hörn bär altarskivan. Förgyllda räfflor i ovankant på benen.

Altaruppsatsen är i nygotisk stil från 1896. Mittpartiet är en vimperg, en spetsbågig gavel, flankerad av småtorn på sidorna. På altaret står en gipskopia i miniatyr av Thorvaldsens Kristusfigur från 1890-tal. Skulpturen omges av en svagt spetsbågig mittplatta på altaruppsatsen. Ett altarskrank, som avskiljer sakristian, är hopbyggt med altaruppsatsen. Väggen har påsatta skurna breda akantusreliefer och kröns av en tandsnittsfris. Eventuellt kommer akantusrankorna från den tidigare baldakinen till predikstolen.

Altarringen från 1896 av trä har ett genombrutet räcke med kolonnetter och rundbågsarkad. Mellan rundbågarna finns målade vinrankor. Ovan rundbågarna löper ett sågtandsskift. Målad i grått, rosa, brunt och förgyllning. Knäfall och överliggare är klädda med sammet.

Predikstol.

Dopfunf.

Altarpuppsatsen i koret.

Dopfunten av sandsten i tre delar är medeltida. Foten är fyrkantig med hörntappar samt vulster. Skaftet är rakt och cylindriskt. Cuppan är rund utan dekorationer. Dopfunten hittades vid renoveringen 1954.

Predikstolen av polykromt målat trä är daterad till 1598. Predikstolen var en gåva av dåvarande kyrkoherden Henrik Rasmusson Tinckel. Skaftet är senare tillkommet, dekorerat med äldre detaljer. Trappan är från 1954 vid Græbes renovering. Korgen restaurerades 1954 när äldre färglager togs bort. Fyra av korgens sidor har snidade evangelister. Hörnen markeras med snidade akantusrankor liksom i ovan- och underkant. Tidigare fanns även en baldakin.

Bänkinredningen är sluten, tillkom 1954 och ritades av Eiler Græbe. Ryggar och dörrar är i ramverk med fyllningar. Gavlarna är släta. Bänkarna är målade i olika grått och grönt med accent i gult och ekådrad profilerad överliggare.

Orgeln är byggd 1941 av orgelbyggare A Magnusson i Göteborg. Orgeln ersatte en äldre orgel från 1878. Orgelfasaden består i övre delen enbart av orgelpiporna i olika nivåer.

Storklockan av malm är gjuten 1862 av Louis Rudolph Leopold Brausewetter. Klockan

är prydd med bårder, Kristusgestalt och änglahuvuden. *Lillklockan* av malm är gjuten 1750 av Andreas Wetterholtz. Klockan är prydd med bladkårder, lister, strålsol, änglahuvuden samt två gestalter. Båda klockorna har inskriptioner. De hänger i tornets klockvåning.

Kyrkklockan kallad Mandorffklockan är likaså gjuten 1741 av Andreas Wetterholtz. Den var kyrkans tidigare lillklocka som såldes på auktion men återköptes 1968. Den hänger vid orgelläktaren i kyrkorummet. Mandorff var en tidigare kyrkoherde.

Övrigt

Gravhäll av sandsten från 1339 som ligger i korgolvet. På stenen avbildas en man och en kvinna, vapensköldar och latinsk inskription.

Kyrkogården

Historia

Den äldsta delen av kyrkogården närmast kyrkan etablerades under medeltiden. Medeltida kyrkogårdar anses allmänt ha varit inhägnade, betade ängar, som även fungerade för profana ändamål. Gravarna utformades ofta som små kullar med träkors. Under andra hälften av 1800-talet omgestaltades ett stort antal kyrkogårdar i Skåne då de fick stramare planlösningar med gångar och kvarter och omgärdade gravplatser.

På en karta från 1776 är kyrkogården i det närmaste kvadratisk. Förmodligen var den omgärdad av en stenmur. 1876 utvidgades kyrkogården åt öster på skolplanens mark. Kyrkan förstörades åt öster i slutet av 1800-talet varför mer plats behövdes på kyrkogården. 1907 utökades denna med ett rektangulärt område i norr som ligger vinkelrätt mot den äldre kyrkogården. Den senaste utvidgningen i söder är förmodligen från 1960-talet.

Beskrivning

I väster och norr ligger hus och trädgårdar tätt intill kyrkogården, som omges av hagtornshäck och trädkrans på alla sidor. Mot söder och sydöst även av en låg kallmurad stenmur som bitvis även är en stödmur. I nordöst finns en bit av en äldre putsad mur avtäckt med tegelpannor. Huvudingången i söder har en dekorativ gjutjärnsgrind. I öster finns en ramp med stenmur på sidorna upp till kyrkogården. Gravplatserna omges av buxbom och är belagda med singel. På äldsta delen närmast kyrkan är gravplatserna stora med oregelbundna storlekar och har ofta flera stenar inom samma avgränsning. Två gravplatser är omgärdade av järnstaket. Den ena är kyrkoherde Nils Lovéns familjegrav. Lovén (1796-1858) var även översättare och folklivsskildrare och är mer känd under pseudonymen Nicolovius. Hans bok om

folklivet i Skytts härad har överlevt och getts ut i flera upplagor, senast 1996. På utvidgningen i norr från 1907 är gravplatserna mindre och mer regelbundna. Stenarna är huvudsakligen låga och horisontella. Den senaste utvidgningen i söder är helt grässådd och stenarna står i gräs. Framför ekonomihuset i norr finns likaså gräs. Här finns ett lapidarium.

Från sydväst. Flygfoto: Pär-Martin Hedberg

Byggnader på kyrkogården

En personal- och ekonomibyggnad med wc uppfördes år 2000. Fasaden är vitputsad. Ett litet redskapsförråd finns i nordöstra hörnet. Fasaden är vitputsad med pulpettak.

Kulturhistorisk karaktärisering för Äspö kyrkoanläggning

Äspö är en tät liten kyrkby med traditionella gatehus och gårdar samlade kring kyrkan. Flera av de putsade husen har vasstak vilket förstärker den ålderdomliga känslan. Den ståtliga prästgårdslängan från 1850-talet ligger en bit söder om kyrkan. Byn har betydande kulturhistoriska värden.

Kyrkogården är anlagd enligt typiskt sydsåknskt mönster med gravar omgärdade av buxbom och belagda med singel. Dekorativa gjutjärnsgrindar, trädkrans och en

stenmur bidrar till upplevelsen av kyrkogården. Av personhistoriskt intresse är Nils Lovéns familjegrav. Han var kyrkoherde i Äspö i mitten av 1800-talet men är mest känd som författare till en bok om folklivet i Skytts härad.

Kyrkan är en långhuskyrka med halvrund absid i öster och kvadratisk torn i väster. Fasaderna är vitputsade med rundbågsfriser. Kyrkan har sitt ursprung i en romansk tegelkyrka, troligen från början av 1200-talet. Stora förändringar under 1800-talet gör att kyrkan mera har karaktär av en tidstypisk 1800-talskyrka i rundbågestil. Befolkningstillväxten krävde en större kyrka. 1896 revs det medeltida koret och absiden trots protester. Långhuset förlängdes och ny absid byggdes. Västra delen av långhuset är medeltida. Murarna förhöjdes på 1800-talet och de nyromanska rundbågsfriserna är från denna tid men anspelar på kyrkans tidigare historia. Kyrkans exteriör är i stort oförändrad sedan 1896 liksom de flesta kyrkor från denna tid.

Kyrkorummet avspeglar många olika tidsskikt men främst av medeltid i valv, 1890-tal i det tillbyggda koret och Græbes renovering 1954.

Interiören karaktäriseras av kalkmålade medeltida valv, handslaget tegelgolv, slutna bänkar och nygotisk inredning i koret. Två av valven är medeltida, övriga är från 1896. Stort bevarandevärde och upplevelsevärde har valven i långhuset som är vackert och rikt dekorerade med berättande målningar från tiden kring 1500. De är gjorda i en enkel naivistisk stil, figurerna är schablonartat framställda, klädedräkterna är tecknade med några få veck, träden är stiliserade, de nakna figurerna avbildas med en konturlinje. De tekniska bristerna uppvägs av en påfallande livlighet och berättarglädje. Bilderna framställer bibelns berättelser för de icke läskunniga. Även det vardagliga arbetet skildras, Adam plöjer en åker och Eva spinner med en vagga vid sidan. Bilderna är gjorda av den så kallade Everlövverkstaden. Målningar i 18 kyrkor tillskrivs verkstaden, bland annat i Kågeröd och Everlöv. De var även verksamma på andra sidan sundet men kallas där Brarupsverkstaden.

Koret har en nygotisk altarpopsats och Thorvaldsens gipskopia av Kristus som finns i flera kyrkor.

Kyrkan renoverades 1954 av domkyrkoarkitekt Eiler Græbe då det vackra handslagna golvet lades och slutna ny bänkinredning tillkom som hänför till en äldre tid före nygotiken. Vapenhuset avskildes från kyrkorummet 1954. Det obehandlade mörka låga bräddaket i vapenhuset kan gärna målas.

Bland inventarierna märks speciellt gravstenen från 1339 i korgolvet samt den snidade predikstolen från 1598 som tillhör de äldre i Skåne.

Att tänka på

- Kyrkan är omgiven av äldre gatehus, gårdar samt prästgården.
- Kyrkan innehåller delvis medeltida tegelmurverk. Ombyggnader på 1800-talet gör att den liknar en tidstypisk representant för skånska 1800-talskyrkor med medeltidsinspirerade rundbågsfriser.
- Interiörens kalkmålade medeltida valv har stort kulturhistoriskt värde.
- Predikstolen är bland de äldsta i Skåne.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Tillkommen före utgången av år 1939. Omfattas av tillståndsplikt 4 kap. 3§.

Kyrkan ligger inom riksintresse kustzonen och riksintresse kulturmiljövård Äspö.

Dessutom inom av länsstyrelsen utsedd särskilt värdefull kulturmiljö, Äspö.

Kyrkotomten ligger inom fornlämning Äspö 36:1/L1988:3468 som utgör den ungefärliga bytomten enligt äldre lantmäterikartor. Fornlämningar skyddas enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

Källor och litteratur

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, 2015

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

Skånska kyrkor, Skånes Hembygdsförbund årsbok 1997

Underhållsplan för Äspö kyrka, 2007-08-08, Ponnert Arkitekter AB

Äspö kyrkogård, 2001-10-17, Anna Stureson, Regionmuseet/landsantikvarien i Skåne.

Äspö kyrka genom åren, Stig Sivenius m.fl.

Äspö, Jordens medelpunkt eller en liten by på slätten, Äspö byalag, 2004

Övriga uppgifter

Denna rapport om Äspö kyrka, Skytts kontrakt, har upprättats av:

Kristina Simonsson, (rapportförfattare, inventering och foto där ej annat anges)

Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvärden

Karl Johan Kember (granskning),

Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvärden

JAIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 30, www.jais.se

Inventeringsdatum: 2019-03-14

Färdigställd rapport: 2019-04-02

Äspö kyrka - byggnadsbeskrivning

Stomme:	Murverk-natursten Murverk-tegel
Fasadmaterial:	Puts-slät Puts-sprit
Fasadkulör:	Vit
Takform:	Sadeltak Halvt kägeltak Torntak
Taktäckningsmaterial	Takpannor, lertegel, enkupiga, falstaktegel Plåt-falsad, förskjutna hakfalsar Plåt-zink
Byggnadsdel:	Torn-väster Långhus Absid-rundad-öster